

FIȘA DISCIPLINEI ¹

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA, CENTRUL UNIVERSITAR NORD BAIA MARE
1.2 Facultatea	LITERE
1.3 Departamentul	ȘTIINȚE SOCIO-UMANE, TEOLOGIE, ARTE
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență
1.8 Codul disciplinei	42.00

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	TEOLOGIE LITURGICA 1				
2.2 Titularul de curs	Pr. lect. univ. dr. Teofil STAN Teofil.STAN@ssuta.utcluj.ro				
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. lect. univ. dr. Teofil STAN Teofil.STAN@ssuta.utcluj.ro				
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare	E
2.7 Regimul disciplinei	Categoría formativă				DF
	Opționalitate				DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru ale activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3.2 Curs	2	3.3 Seminar	1	3.3 Laborator		3.3 Proiect	
3.4 Număr de ore pe semestru	42	din care:	3.5 Curs	28	3.6 Seminar	14	3.6 Laborator		3.6 Proiect	
3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru:										
(a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe										20
(b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren										15
(c) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri										15
(d) Tutoriat										4
(e) Examinări										2
(f) Alte activități: - exercitii practice										2
3.8 Total ore studiu individual (suma (3.7(a))...3.7(f))							58			
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)							100			
3.10 Numărul de credite							4			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

¹ Întocmită în concordanță cu recomandările Sectorului Teologic-Educațional al Patriarhiei Române,
[https://patriarhia.ro/images/pdf/Invatamant_pdf/universitar/3134_\(2015\)_Anexa_14_Teologie_liturgica.pdf](https://patriarhia.ro/images/pdf/Invatamant_pdf/universitar/3134_(2015)_Anexa_14_Teologie_liturgica.pdf)

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu videoproiector, TV ,tablă, veșminte și vase liturgice
5.2. de desfășurare a seminarului / laboratorului / proiectului	Sală dotată cu proiector, ecran, vesminte și vase liturgice. Cel puțin 50% dintre seminarii se vor desfășura în biserică.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Cunoașterea și utilizarea corectă a terminologiei liturgice. Cunoașterea, definirea și înțelegerea evoluției istorice și a lucrării liturgice a Bisericii. Cunoașterea și înțelegerea diferențelor liturgice a celor mai importante confesiuni creștine. Dezvoltarea capacității de analiză, sinteză și de utilizare adecvată a ansamblului de cunoștințe și abilități, într-un sistem integrat, coerent, dinamic și deschis, în vederea înțelegerii directe și concrete ale rânduielilor sacramental-liturgice
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Competențe cognitive: Însușirea unui set de cunoștințe, abilități, competențe profesionale și transversale necesare înțelegerii și aplicării corecte a lucrării liturgice a Bisericii. • Competențe profesionale: Capacitatea de a susține public un discurs logic, coerent și argumentat. • Competențe afectiv-valorice: Dezvoltarea capacității de a elabora decizii în spiritul valorilor moral-creștine și în concordanță cu rânduielile tipiconale și viața liturgică a Bisericii; Dezvoltarea capacității de evaluare și autoevaluare corect și real;

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Disciplina are drept obiectiv inițierea studenților în tainele cultului sau ale vieții sacramentale și liturgice a Bisericii prin însușirea cunoștințelor teoretice despre esența, principiile generale, geneza, cristalizarea și evoluția istorică a instituțiilor și formelor de expresie ale cultului Bisericii din perspectiva teologiei ortodoxe.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoaște și explica conceptul de cult divin, precum și trăsăturile specifice acestuia • Cunoaște și poate explica diferențele între treptele ierarhiei sacramentale • Cunoaște și poate dezvolta idei privind evoluția calendarului liturgic, a sărbătorilor și a zilelor/perioadelor de post • Cunoaște și poate explica noțiuni referitoare la formele de expresie și rânduielile tipiconale ale cultului divin, precum și simbolismul său.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<i>Introducere</i> în studiul Liturgicii. Prezentarea disciplinei. Izvoarele ei și literatura liturgică	Expunerea	2 ore
<i>Cultul divin public ortodox</i> . Scopurile sau funcțiile cultului divin public ortodox. Istoria instituirii și dezvoltării cultului creștin. Trăsături generale și specifice.	Prelegerea universitară, explicația.	4 ore
<i>Persoana liturgică</i> , Săvârșitori cultului divin (ierarhia sacramentală și non-sacramentală) și funcțiile lor liturgice. Credincioșii laici – factori ai cultului.	Prelegerea universitară, expunerea, problematizarea.	4 ore
<i>Timpul liturgic</i> ca dimensiune a vieții Bisericii. Calendarul în viața Bisericii	Prelegerea universitară, expunerea, problematizarea.	4 ore

Anul liturgic și subdiviziunile lui, Sărbătorile bisericești	Prelegerea universitară, explicația.	4 ore
Postul creștin și dimensiunea sa teologică în Ortodoxie	Prelegerea universitară, explicația.	4 ore
<i>Spațiul liturgic. Locașul de cult: Teologie și semnificație simbolică</i>	Prelegerea universitară, explicația.	6 ore
8. 2 Seminar	Metode de predare	Observații
Programarea studenților pentru activitățile din cadrul orelor de seminar	Conversația	2 ore
Prezentarea interiorului locasului de cult. Pictura bisericii.	Expunerea, problematizarea	4 ore
Prezentarea obiectelor liturgice	Problematizarea	2 ore
Sustinerea lucrărilor de seminar	Expunerea, conversația	6 ore

Bibliografie:

1. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgica generală*, ediția a II-a, București, 1993.
2. Idem, *Liturgica specială*, București, 1980.
3. Cabasila Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre viața în Hristos*, trad. de Pr. Prof. Ene Braniște și Pr. Teodor Bodogae, București, 1989.
4. Felmy, Karl Christian, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe - un comentariu istoric*, Ed. Deisis, 2004.
5. Foundoulis, Ioannis, *Dialoguri liturgice (I-V)*, Ed. Bizantină, 2008- 2011.
6. Necula, Nicolae, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. I, Galați, 1996 ; vol. II, Galați, 2001 ; vol. III, București, 2005 ; vol. IV, București, 2010.
7. Idem, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, București, 1996.
8. Schmemmann, Alexander, *Introducere în teologia liturgică*, București, 2002.
9. Idem, *Liturghie și Viață*, trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erota, Iași, 2001.
10. Taft, Robert F. *Ritul bizantin*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2008.
11. Vanca, Dumitru, *Introducere în teologia liturgică*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009.
12. Vintilescu, Pr. Petre, *Poezia iconografică*, ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2005.
13. Alte lucrări vor fi recomandate la fiecare curs.

9. Coroborarea/validarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Alcătuirea cursului de Liturgica a avut în vedere adaptarea la cerințele actuale academice, conținutul fiind în concordanță cu cel adoptat și în alte centre universitare din țară.
La finalizarea lui, absolventul poate utiliza corect concepte liturgice la nivel de dezbatere publică cu nivel științific mediu.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Răspunsul la examen	Evaluare scrisă	60%
10.5 Seminar	Testarea periodică prin susținerea unei teme / lucrări de seminar	Evaluare orală	20%
	Verificarea continuă prin activitatea la orele de seminar	Evaluare orală	20%

10.8 Standard minim de performanță

Cerințe minime pentru nota 5:

- Deținerea elementelor de conținut fundamentale pe baza cursului predat și pus la dispoziție
- Susținerea obligatorie a referatului de seminar
- Activitate la curs și seminar (stabilită)

Cerințe pentru nota 10:

- Cunoașterea excelentă a conținutului pe baza cursului
- Aprofundarea răspunsurilor prin executarea unor mișcări/ momente liturgice la sala de seminar sau la biserică
- Ușurința/naturaletă cu care se execută/explică anumite momente liturgice din Sfintele Slujbe.

Data completării:	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
09. 09. 2024	Curs	Pr. lect. univ. dr. Teofil STAN	
	Seminar	Pr. lect. univ. dr. Teofil STAN	

Data avizării în Consiliul Departamentului SSUTA
14 octombrie 2024

Director Departament SSUTA,
Conf. dr. ing. Adrian Vasile CHIRA

Data aprobării în Consiliul Facultății de Litere
17 octombrie 2024

Decan,
Conf. dr. Anamaria FĂLĂUȘ